

Regionale energiestrategie laat noodzaak nationale kaders zien

- Katrijn de Ronde
- katrijn.de.ronde@energeia.nl
- 09 oktober 2017

AMERSFOORT (Energeia) - De resultaten van de pilot regionale energiestrategieën telt in 2050 op tot een resterende vraag aan energie van bijna 80 PJ, bleek tijdens het afsluitende congres van de Vereniging Nederlandse Gemeenten afgelopen donderdag. Dat is meer dan de individuele energiebehoefte van elk van de deelnemende regio's. Regio's moeten ambitieuzer zijn en over de eigen grenzen kijken.

Het afgelopen jaar [werkten](#) vijf regio's onder leiding van een procesmanager aan een regionale energiestrategie, die alle onderdelen van de regio meenam, zoals ruimtelijk ordening, netbeheer, bedrijvigheid, milieu en natuur. Twee regio's namen deel aan het overleg, maar kregen geen eigen procesmanager. Het was een positieve ervaring, "al hadden we geen idee waar we aan begonnen", zegt VNG's programmamanager energie Lian Merkx. Nu, een jaar later, liggen de strategieën er, inclusief uitvoeringsplannen en de geleerde lessen.

Het rijk

Het zijn wel een beetje open deuren, waarschuwde Ruud Schuur, van AS I-Search bij aanvang van zijn presentatie over de lessen die het afgelopen jaar zijn geleerd bij het opstellen van regionale energiestrategieën. Toch hing de zaal vol beleidsmedewerkers, projectleiders en adviseurs van gemeenten, provincies, netbeheerders, waterschappen, energiebedrijven en warmtenetten aan zijn lippen. Het opstellen van een energiestrategie komt neer op heel veel praten, zorgen dat iedereen dezelfde cijfers, jaartallen en meeteenheden gebruikt, en heldere afspraken maken over wie welke verantwoordelijkheid heeft -want de regio an sich is een overlegruimte, geen bestuurseenheid met bestuurlijke besliskracht.

De decentrale overheden willen een belangrijke rol spelen in het [vormgeven](#) van de energietransitie, en de [regionale energiestrategieën](#) zijn daarvoor het instrument. Maar tijdens de conferentie blijkt al snel dat dat niet zonder het rijk kan: "We hebben duidelijke afbakening nodig", aldus Schuurs. "Anders hebben we het gevoel dat we zwemmen."

Ambitieuzer

Maar ook in praktische zin blijken er obstakels te zijn. De regio Midden-Brabant had moeite met voorzien in de regionale energiebehoefte door de enorme energievraag van het bedrijvencluster rondom Moerdijk. En ook andere regio's, zoals bijvoorbeeld het stedelijke gebied Drechtsteden, hadden moeite met het halen van energieneutraliteit in 2050. Met name de warmtevoorziening is een heikel punt. Andere regio's, zoals bijvoorbeeld Friesland, hadden best meer eigen opwek kunnen

realiseren in het gebied, maar kozen daar niet voor omdat het type opwek dat voorradig was niet nodig was voor de energievoorziening in de eigen regio.

Regio's zouden dan ook ambitieuzer moeten zijn dan energieneutraliteit -eerst kijken wat er nodig is in de eigen omgeving, maar daarna ook over de gebiedsgrenzen heen kijken, onderstreept Schuurs. Tegelijkertijd signaleren hij en collega Anne Marieke Schwencke de neiging van regio's om tekorten aan energie-opwek op te vullen met wind-op-zee. Maar zij waarschuwen dat dergelijk over-de-schutting-gedrag niet de tot een duurzame oplossing leidt -ook omdat de grootste energievraag warmte betreft, en niet elektriciteit.

Een tweede belangrijk onderdeel waar regio's in de beleving van de onderzoekers te gemakkelijk overheen stappen is energiebesparing. Dat wordt weliswaar in de strategieën ingeboekt, maar is voor een groot deel afhankelijk van private partijen - zoals bedrijven en woningeigenaren- om daadwerkelijk tot uitvoer te worden gebracht.

Verkiezingen

Er moet een handboek komen met alle geleerde lessen, en afspraken over het gebruik van getallen en meeteenheden, bepleit de commissie die de pilot regionale energiestrategieën heeft begeleid. En een nationaal programma, waarin de regionale strategieën samenkomen, en worden gecombineerd met de nationale transitiepaden voor verschillende sectoren.

De hoofden in de zaal knikken driftig mee en het enthousiasme is voelbaar. Er is alleen nog een obstakel voor de regionale energiestrategieën en het nationaal programma landelijk uitgerold kunnen worden: het is de politiek die uiteindelijk beslist of de pilot ook landelijk gevolg krijgt. En de kabinetsformatie mag dan eindelijk bijna rond zijn, inmiddels staan de gemeenteraadsverkiezingen weer voor de deur.

Moet daar niet op worden gewacht, oppert een bezoeker tijdens de sessie over het nationaal programma. Inderdaad, antwoordt Wilma van de Pol van het interprovinciaal overleg IPO gedeceideerd. Daarvoor is de energietransitie te belangrijk. "Wij zijn de vrijblijvendheid voorbij."